

AZILNA POLITIKA

Namen azilne politike EU je vsem državljanom tretjih držav, ki potrebujejo mednarodno zaščito, ponuditi ustrezen status v eni od držav članic in zagotoviti spoštovanje načela nevračanja. Zato si Unija prizadeva razviti skupni evropski azilni sistem.

PRAVNA PODLAGA

- Členi 67(2), 78 in 80 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- člen 18 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

CILJI

Cilj Evropske unije je oblikovati skupno politiko o azilu, subsidiarni zaščiti in začasni zaščiti, da bi vsem državljanom tretjih držav, ki potrebujejo mednarodno zaščito, ponudili ustrezen status in zagotovili upoštevanje načela nevračanja. Ta politika mora biti skladna z Ženevsko konvencijo o statusu beguncev z dne 28. julija 1951 in s protokolom k tej konvenciji z dne 31. januarja 1967. Niti PDEU niti Listina ne opredeljujeta pojmov „azil“ in „begunec“, oba dokumenta pa se izrecno sklicujeta na Ženevsko konvencijo in njen protokol.

DOSEŽKI

A. Prispevek Amsterdamske pogodbe in Pogodbe iz Nice

Z Maastrichtsko pogodbo iz leta 1993 je bilo poprejšnje medvladno sodelovanje na področju azila vključeno v institucionalni okvir EU. Svet je moral kot glavni akter k svojemu delu pritegniti Komisijo in obveščati Parlament o pobudah na področju azila. Sodišče Evropske unije ni imelo na področju azila nobene pristojnosti.

Amsterdamska pogodba iz leta 1999 je institucijam EU podelila nove pristojnosti in jim omogočila oblikovanje zakonodaje na področju azila s posebnim institucionalnim mehanizmom – petletnim prehodnim obdobjem, v katerem so imele Komisija in države članice skupno pravico do pobude, odločitve pa je po posvetovanju z Evropskim parlamentom soglasno sprejel Svet. Sodišče Evropske unije je postalo pristojno za specifične primere. Z Amsterdamsko pogodbo je bilo določeno tudi, da se lahko Svet na podlagi Pogodbe po zaključku prve petletne faze odloči, da se bo v nadaljevanju uporabljal običajni postopek soodločanja, tako da od tega trenutka dalje odločitve

sprejema s kvalificirano večino. Svet se je tako odločil konec leta 2004 in od leta 2005 se uporablja postopek soodločanja (po novem imenovan redni zakonodajni postopek).

S sprejetjem programa iz Tampereja oktobra 1999 je Evropski svet odločil, da se bo skupni evropski sistem izvajal v dveh zaporednih fazah: kratkoročno bi sprejetje skupnih minimalnih standardov moralo privedi do skupnega postopka, na dolgi rok pa do enotnega statusa za tiste, ki se jim odobri azil, veljavnega v vsej Uniji.

To je privedlo do „prve faze“ skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS) od leta 1999 do leta 2004, s katero so bili vzpostavljeni merila in mehanizmi za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil (ki nadomešča mednarodno/medvladno Dublinsko konvencijo iz leta 1990), vključno z vzpostavitvijo evropskega sistema za primerjavo prstnih odtisov prosilcev za azil (Eurodac) za shranjevanje in primerjavo podatkov o prstnih odtisih; določeni so bili tudi skupni minimalni standardi, ki so jih morale države članice upoštevati v zvezi s sprejemanjem prosilcev za azil, pogoji za mednarodno zaščito in naravo zagotovljene zaščite ter postopki za podelitev in preklic statusa begunca. Začasno zaščito v primeru množičnih prihodov je urejala dodatna zakonodaja.

Novembra 2004 je EU s haaškim programom pozvala, naj se instrumenti in ukrepi za drugo fazo sprejmejo pred koncem leta 2010 in tako poudarila, da želi preseči minimalne standarde in razviti enotni azilni postopek, ki bi vključeval skupna jamstva in enoten status oseb, ki se jim odobri zaščita. Z Evropskim paktom o priseljevanju in azilu iz leta 2008 je bil rok preložen na leto 2012.

B. Lizbonska pogodba

Z Lizbonsko pogodbo, ki je začela veljati decembra 2009, se je stanje spremenilo, saj so bili ukrepi na področju azila spremenjeni: namesto določitve minimalnih standardov se je oblikoval skupen sistem, ki vključuje enoten status in enotne postopke.

Skupni evropski azilni sistem mora vključevati:

- enotni status azila,
- enotni status subsidiarne zaščite,
- skupni sistem začasne zaščite,
- skupne postopke za dodelitev ali odvzem enotnega statusa azila ali subsidiarne zaščite,
- merila in mehanizme za odločanje o tem, katera država članica je pristojna za obravnavo prošnje za azil,
- standarde glede pogojev za sprejem,
- partnerstvo in sodelovanje s tretjimi državami.

Od sprejetja Lizbonske pogodbe tudi člen 80 PDEU izrecno predpisuje načelo solidarnosti in poštene delitve odgovornosti med državami članicami, kar vključuje tudi finančna bremena. Ukrepi EU na področju azila bi morali po potrebi vključevati ustrezne ukrepe za zagotovitev uveljavitve tega načela. S Pogodbo je bil poleg tega bistveno spremenjen postopek odločanja na področju azila, saj je postopek soodločanja postal standarden. Poleg tega se je znatno izboljšal sodni nadzor, ki ga izvaja Sodišče

Evropske unije. Odslej lahko za predhodno odločanje zaprosijo vsa sodišča države članice, ne le nacionalna sodišča zadnje stopnje, kot je veljalo doslej. To je Sodišču omogočilo, da je razvilo obsežnejšo sodno prakso na področju azila.

V stockholmskem programu, ki ga je Evropski svet 10. decembra 2009 sprejel za obdobje 2010–2014, je ponovno poudarjen cilj vzpostavitve skupnega območja zaščite in solidarnosti, ki temelji na skupnem azilnem postopku ter enotnem statusu oseb, ki uživajo mednarodno zaščito. Poudarja predvsem, da je treba spodbujati resnično solidarnost z državami članicami, ki se soočajo s posebnimi pritiski, in da ima novi Evropski azilni podporni urad (EASO) pomembno vlogo.

Čeprav je Komisija že v letih 2008 in 2009 predstavila predloge za drugo fazo skupnega evropskega azilnega sistema, so pogajanja napredovala počasi. „Druga“ faza skupnega evropskega azilnega sistema je bila tako sprejeta po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe, pri čemer je namesto minimalnih standardov dobil večji poudarek skupni azilni postopek na podlagi enotnega statusa zaščite.

C. Glavni veljavni pravni instrumenti in sedanja prizadevanja za reformo

Z izjemo prenovljene [direktive o pogojih](#), ki je začela veljati januarja 2012, so prenovitve ostalih zakonodajnih aktov začele veljati šele julija 2013 ([uredba Eurodac](#), [uredba Dublin III](#), [direktiva o sprejemu](#) in [direktiva o azilnih postopkih](#)), kar je pomenilo, da je njihov zapozneli prenos sredi julija 2015 sovpadel z vrhuncem migracijske krize. Evropski svet je junija 2014 na podlagi [sporočila Komisije](#) iz marca 2014 in napredka, doseženega s stockholmskim programom, opredelil [strateške smernice](#) za zakonodajno in operativno načrtovanje na območju svobode, varnosti in pravice (člen 68 PDEU) za naslednjih nekaj let. V smernicah je poudarjeno, da sta popoln prenos skupnega evropskega azilnega sistema in njegovo učinkovito izvajanje absolutni prednostni nalogi.

Komisija je maja 2015 zaradi migracijskega pritiska po letu 2014 objavila [evropsko agendo o migracijah](#) (4.2.3.), v kateri predlaga več ukrepov za obravnavanje tega pritiska, vključno s pristopom žariščnih točk, ki so ga vzpostavili EASO, Evropska agencija za mejno in obalno stražo (nekdanja agencija Frontex) in Europol. Ta pristop, ki deluje na terenu, pomeni, da najbolj obremenjene države članice čim hitreje identificirajo in registrirajo prihajajoče migrante ter vzamejo njihove prstne odtise. Pristop žariščnih točk naj bi prispeval tudi k izvajanju mehanizmov za nujno premestitev za skupaj 160.000 ljudi, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Komisija je te mehanizme predlagala za pomoč Italiji in Grčiji, Svet pa jih je po posvetovanju s Parlamentom sprejel [14. septembra](#) in [22. septembra 2015](#). Sklep Sveta je pozneje potrdilo Sodišče EU s [sodbo](#) z dne 6. septembra 2017. Premestitev predstavlja mehanizem za praktično izvajanje načela solidarnosti in pravično delitev odgovornosti iz člena 80 PDEU. A so bile stopnje premestitev [nižje od pričakovanih](#) in so se izvajale počasi.

Evropska agenda o migracijah določa tudi nadaljnje korake za reformo skupnega evropskega azilnega sistema, ki so bili maja in julija 2016 predstavljeni v dveh svežnjih zakonodajnih predlogov, o katerih sta Parlament in Svet razpravljala v celotnem zakonodajnem obdobju, ki se je končalo maja 2019, ne da bi sprejela kakršen koli zakonodajni akt zaradi blokiranja zadeve v Svetu ali zaradi blokiranja povezanih dosjejev. Zakonodajne pobude so namenjene izboljšanju skupnega evropskega

azilnega sistema, med drugim s predložitvijo uredb, ki se uporabljajo neposredno, namesto direktiv (razen za pogoje za sprejem, ki bi imeli še naprej obliko direktive in jih je treba še vedno izvajati z nacionalno zakonodajo). Obsegajo pa:

- ukrepe za poenostavitev, pojasnitev in skrajšanje [azilnih postopkov](#), zagotavljanje skupnih jamstev za prosilce za azil in strožjih pravil za preprečevanje zlorab, vključno s skupnim seznamom varnih držav izvora, ki je bil sprva predlagan z [ločeno uredbo](#). Odbor Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE) je 25. aprila 2018 sprejel [poročilo](#);
- pogoje, ki jih je treba izpolnjevati za mednarodno zaščito (t. i. „[direktiva o pogojih](#)“), za večje zblíževanje stopenj ugodno rešenih prošelj za azil in oblik zaščite, tudi s strožjimi določbami za sankcioniranje sekundarnih gibanj prosilcev in obveznimi pregledi statusa tudi za begunce s prizanim statusom: Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve je sprejel [poročilo](#) 15. junija 2017;
- Direktivo 2013/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (prenovitev) ([Direktiva o pogojih za sprejem, prenovitev](#)), ki nadomešča Direktivo Sveta 2003/9/ES o minimalnih standardih za sprejem prosilcev za azil iz prve faze. Cilj prenovljene direktive je zagotoviti dostojne in bolj harmonizirane standarde pogojev za sprejem, kot so dostop do nastanitve, hrane, oblačil, zdravstvenega varstva (vključno z zdravstveno in psihološko oskrbo), izobraževanja za mladoletnike in dostopa do zaposlitve pod določenimi pogoji. Komisija je 13. julija 2016 predstavila [zakonodajni predlog](#) o reformi prenovljene direktive o pogojih za sprejem. Odbor LIBE je 25. aprila 2017 sprejel [poročilo](#) o zakonodajnem predlogu Komisije;
- reformo [dublinske uredbe](#), ki določa merila za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito (načeloma država prvega vstopa). Predlog ohranja sedanja merila dublinskega sistema in jih obenem dopolnjuje s korektivnim mehanizmom prerazporejanja za blažitev bremena držav članic pod nesorazmernim pritiskom. Odbor LIBE je sprejel [poročilo](#) 19. oktobra 2017;
- revizijo [podatkovne zbirke prstnih odtisov azilantov Eurodac](#) in njeno razširitev, da bo zajemala osebne podatke državljanov tretjih držav, ki ne zaprosijo za mednarodno zaščito, a je bilo zanje ugotovljeno, da prebivajo v EU brez urejenega statusa, da se organom kazenskega pregona omogoči dostop do te podatkovne zbirke in odvzem prstnih odtisov otrok, starejših od šest let, za lažje sledenje in ponovno združevanje družin. Odbor LIBE je sprejel [poročilo](#) 30. maja 2017;
- preoblikovanje EASO iz podporne agencije EU v [Agencijo EU za azil](#) (EUAA), ki bi bila odgovorna za podporo delovanju skupnega evropskega azilnega sistema, zagotavljanje enotnejše presoje prošelj za azil po vsej EU ter spremljanje operativne in tehnične uporabe prava Unije, vključno z zagotavljanjem pomoči državam članicam pri usposabljanju nacionalnih strokovnjakov. Parlament je sprejel [poročilo](#) 8. decembra 2016, sredi junija 2017 pa je bil sprejet širok začasni sporazum s Svetom. Medtem ko je bil začasni sporazum iz junija 2017 še na čakanju, je Komisija 12. septembra 2018 sprejela [spremenjeni predlog](#) uredbe o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010. Ta

predlog vsebuje nekatera pojasnila, zlasti o operativnih nalogah Agencije EU za azil, njegov namen pa je tudi uskladiti nekatere določbe iz začasnega sporazuma o agenciji z novim osnutkom uredbe o evropski mejni in obalni straži – Frontex (ki je bila sočasno predlagana septembra 2018) ter nadalje povečati sodelovanje med agencijama. Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve je 10. decembra 2018 zavrnil spremenjeni predlog in vztrajal, da je treba skleniti začasni sporazum kot edino trdno osnovo za nove naloge agencije;

- [okvir Unije za preselitve](#), ki bi zagotovil skupna pravila EU o sprejemu državljanov tretjih držav, ki potrebujejo mednarodno zaščito, med drugim finančno podporo državam članicam pri prizadevanjih za preselitev, s čimer bi se dopolnili sedanji ad hoc večstranski in nacionalni programi za preselitev. Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve je sprejel [poročilo](#) o predlogu 12. oktobra 2017. Začasni sporazum o glavnih točkah uredbe sta Parlament in Svet sprejela 13. junija 2018;
- Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb ([direktiva o začasni zaščiti](#)) je nastala kot okvir za obravnavo nepričakovanega množičnega prihoda razseljenih oseb in njihovo takojšnjo zaščito. Namen direktive je zmanjšati razlike med politikami, ki veljajo v državah članicah za sprejem in obravnavo razseljenih oseb v primeru množičnega prihoda, hkrati pa naj bi spodbujala solidarnost med državami članicami. Toda direktiva se od nastanka kljub temu, da je v EU večkrat prišlo zelo veliko število beguncev, ni v praksi nikoli uporabljala, in sicer zaradi potrebe po soglasni odločitvi v Svetu, zaradi nejasnih pogojev, ki jih določa, in zaradi napetosti med državami članicami v Svetu glede porazdelitve bremen.

Komisija je 23. septembra 2020 izdala [nov pakt o migracijah in azilu](#), da bi dala nov zagon zastali reformi skupnega evropskega azilnega sistema. Cilj pakta je najti novo ravnovesje med odgovornostjo in solidarnostjo. Komisija predlaga vključitev azilnega postopka v celovito upravljanje migracij ter ga povezati s predhodnim pregledom in vračanjem, in sicer:

- nov postopek na meji za hitro določitev statusa migrantov ob prihodu, ki vključuje tudi postopek vračanja na meji ([spremenjeni predlog uredbe o azilnem postopku](#)) in ki je bil uveden s spremembo predloga uredbe o azilnem postopku iz leta 2016;
- postopek pregleda pred vstopom, ki bi se moral uporabljati za vse državljane tretjih držav, ki so na zunanji meji, ne da bi izpolnjevali pogoje za vstop, ali po izkrcanju po operaciji iskanja in reševanja ([predlog uredbe o pregledu pred vstopom](#));
- [predlog uredbe o upravljanju azilnih in migracijskih tokov](#) kot skupni okvir, tako da se z izzivom nezakonitih prihodov ne bo treba soočiti le nekaterim državam članicam, temveč vsem. Komisija predlaga nekaj novih elementov v zvezi z določitvijo odgovornosti za prošnjo za azil in nov solidarnostni mehanizem, ki se osredotoča na premestitev (zlasti za znaten delež migrantov, ki se izkrcajo po operacijah iskanja in reševanja na morju) in sponzoriranje vračanja. Zato je

Komisija umaknila svoj dublinski predlog iz leta 2016, saj so bili njegovi elementi vključeni v uredbo o upravljanju azilnih in migracijskih tokov;

- [uredba o krizah in višji sili](#) za obvladovanje izrednih razmer množičnega prihoda državljanov tretjih držav, ki prihajajo brez urejenega statusa, da bi državam članicam omogočili prožnost pri odzivanju v času krize in zagotovili, da bo sistem solidarnosti, predviden v uredbi o upravljanju azilnih in migracijskih tokov, prilagojen kriznim časom. Zato je Komisija umaknila svoj [predlog o kriznem mehanizmu za premestitev iz leta 2015](#);
- v [spremenjenem predlogu uredbe Eurodac iz leta 2016](#) je predvidena njegova nadgradnja v podatkovno zbirko EU za podporo skupnemu okviru za azil, preselitev in nedovoljene migracije, vključno s politikami vračanja, ter popolna interoperabilnost s podatkovnimi zbirkami za upravljanje meja.

Poleg tega Komisija predlaga nadgradnjo že doseženega napredka v zvezi s **preostalimi** dosjeji, Parlament in Svet pa spodbuja, naj čim prej opravita svoje delo, zlasti glede uredbe o pogojih za azil, uredbe o pogojih za sprejem, Agencije Evropske unije za azil ter okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem. Končno Komisija v svojem [priporočilu o zakonitih poteh do zaščite v EU](#) predlaga še, da države članice v letu 2021 udeležijo svoje neizpolnjene obveze za preselitev iz leta 2020, ter države članice poziva, naj uvedejo in bolje izkoristijo druge poti za humanitarni sprejem, kot so združitev družine in programi skupnega ali zasebnega sponzorstva, pa tudi dopolnilne poti, povezane z izobraževanjem in delom.

D. Zunanja razsežnost

Globalni pristop k vprašanju migracij in mobilnosti (GAMM), ki ga je Komisija sprejela leta 2011, je splošni okvir zunanje migracijske in azilne politike EU ter določa, kako EU izvaja politični dialog in sodelovanje z državami, ki niso članice EU, na podlagi jasno opredeljenih prednostnih nalog. Je del skupnega zunanjega delovanja EU in vključuje razvojno sodelovanje. Glavni cilji tega pristopa so boljše organiziranje zakonitih migracij, preprečevanje in zatiranje nezakonitih migracij, maksimiranje razvojnega učinka migracij in mobilnosti ter spodbujanje mednarodne zaščite.

Evropski svet in Turčija sta marca 2016 dosegla dogovor, namenjen zmanjšanju pritoka migrantov brez urejenega statusa prek Turčije v Evropo. Kot [EU in Turčija navajata v skupni izjavi](#), bo mogoče vrniti v Turčijo vse nove migrante in prosilce za azil brez urejenega statusa, ki iz te države pridejo na grške otoke in katerih prošnje za azil se razglasijo za nedopustne. Za vsakega Sirca, ki se vrne v Turčijo, bi moral biti en Sirec preseljen v EU, v zameno za nadaljnjo liberalizacijo vizumskega režima za turške državljanke in plačilo v višini 6 milijard EUR v okviru instrumenta za begunce v Turčiji do konca leta 2018. Komisija v [poročilu o napredku pri izvajanju evropske agende o migracijah](#) z dne 16. oktobra 2019 navaja, da ima izjava še naprej ključno vlogo pri zagotavljanju učinkovitega odzivanja na migracijske izzive v vzhodnem Sredozemlju. Toda poročilo poudarja, da je Turčija trenutno zaradi nestabilnosti v širši regiji pod vse večjim pritiskom migracij, EU pa je z instrumentom za pomoč v višini 6 milijard EUR ponudila pomembno podporo ljudem v stiski.

Na svetovni ravni je septembra 2016 generalna skupščina OZN soglasno sprejela [newyorško deklaracijo o beguncih in migrantih](#), ki je prelomna politična izjava, s katero

naj bi izboljšali način, na katerega se mednarodna skupnost odziva na množične premike beguncev in migrantov, pa tudi na dolgotrajne begunske krize. Posledično sta bila v letu 2018 sprejeta dva globalna dogovora, in sicer o beguncih in o drugih migrantih. Newyorška deklaracija določa celostni okvir za odzivanje na begunsko krizo, in sicer s posebnimi ukrepi za zmanjšanje pritiska na države gostiteljice, za povečanje samostojnosti beguncev, za razširitev dostopa do rešitev glede tretjih držav in za podporo za vzpostavitev pogojev v državah izvora za varno in dostojanstveno vrnitev beguncev. Na podlagi teh štirih ključnih ciljev je Generalna skupščina OZN 17. decembra 2018 potrdila [globalni dogovor o beguncih](#).

E. Financiranje, ki je na voljo za azilno politiko

Glavni finančni instrument na področju azila v proračunu EU je Sklad za azil, migracije in vključevanje ([AMIF](#)), katerega sredstva za obdobje 2014–2020 so bila povečana s 3,31 milijarde EUR na 6,6 milijarde EUR. Za naslednji dolgoročni proračun EU za obdobje 2021–2027 se je financiranje v okviru novega sklada AMIF ponovno povečalo, in sicer na 9,9 milijarde EUR, med drugim za učinkovito in humano upravljanje migracij, azila in vključevanja, tudi s finančno podporo državam članicam za solidarnost, izkazano s preselitvijo in premestitvami. Sredstva se namenjujejo tudi iz drugih instrumentov financiranja EU, kot so Evropski socialni sklad ([ESS 2.3.2.](#)), Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim ([FEAD 2.3.9.](#)) in Evropski sklad za regionalni razvoj ([ESRR 3.1.2.](#)), večinoma v podporo vključevanju beguncev in migrantov, čeprav se delež njim namenjenih sredstev ne obračunava ločeno v proračunskih vrsticah in s tem ni očiteno.

Prav tako so se začetna sredstva za obdobje 2014–2020, namenjena [EASO](#) (bodoči Agenciji EU za azil), povečala s 109 milijonov EUR na 456 milijonov EUR. Da bi zagotovili popolno operativno podporo azilnim postopkom v prihodnosti, novi večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 določa proračun v višini 1,22 milijarde EUR.

Zunaj večletnega finančnega okvira, vendar še vedno v proračunu EU, so skrbniški skladi za zunanje ukrepe, kot npr.:

- nujni skrbniški sklad EU za Afriko (5 milijard EUR za prvotno petletno obdobje), katerega mandat je bil podaljšan do konca leta 2021, za pomoč afriškim državam na področju upravljanja migracij in nadzora meja;
- regionalni skrbniški sklad EU (prek katerega je bilo od njegove ustanovitve leta 2014 aktiviranih 2,2 milijarde EUR), ki je bil ustanovljen kot odziv na krizo v Siriji in katerega mandat je bil prav tako podaljšan do konca leta 2021, za naprej pa naj bi njegovo delovanje prevzel program Odziv EU na krizo v Siriji iz večletnega finančnega okvira 2021–2027 in
- instrument za begunce v Turčiji (3 milijarde EUR za obdobje 2016–2017 in 3 milijarde EUR za obdobje 2018–2019, pri čemer sta obe tranši v celoti dodeljeni in podpisani, skoraj 4 milijarde EUR pa izplačane s projekti, ki so prejeli financiranje največ do srede leta 2025). EU se je julija 2020 dogovorila za podaljšanje humanitarne pomoči v okviru instrumenta za begunce, ki je vredno 485 milijonov EUR, da bi omogočila podaljšanje sedanjih programov do konca leta 2021.

Končno je tu še Evropski razvojni sklad (ERS), ki prej ni bil vključen v proračun EU, zdaj pa je del večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 v razdelku „sosedstvo in svet“ (98,4 milijarde EUR za celoten razdelek). Osredotoča se na izkoreninjenje revščine in uresničevanje agende za trajnostni razvoj do leta 2030, vendar se je v zadnjih letih vse pogosteje uporabljal za financiranje odziva na migracije.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Evropski parlament je vedno odločno zagovarjal skupni evropski azilni sistem v skladu s pravnimi zavezami Unije. Parlament je tudi pozval k zmanjšanju nezakonitega preseljevanja in k varstvu ranljivih skupin.

Pregled glavnih stališč in pomislekov Parlamenta na področju azila je podan v [resoluciji z dne 12. aprila 2016](#) o razmerah v Sredozemlju in potrebi po celostnem pristopu EU k migraciji.

Evropski parlament zahteva zanesljive in pravične postopke, ki se učinkovito izvajajo in temeljijo na načelu nevračanja. Poudarja, da moramo preprečiti, da bi se ravni zaščite in kakovosti sprejema zniževale, ter zagotoviti pravičnejšo porazdelitev bremena, ki ga nosijo države članice ob zunanjih mejah Evropske unije. Parlament je pozval države članice, naj uporabijo obstoječe možnosti za zagotavljanje humanitarnih vizumov, in meni, da bi morali imeti prosilci za mednarodno zaščito možnost, da na katerem koli konzulatu ali veleposlaništvu zaprosijo za evropski humanitarni vizum, ter je zato pozval k spremembi vizumskega zakonika Unije. Po mnenju Parlamenta so potrebni nadaljnji ukrepi, s katerimi bi zagotovili, da skupni evropski azilni sistem postane resnično enoten: potrebna je celovita ocena njegovega izvajanja. Parlament je opozoril na pomen vzajemnega priznavanja tako pozitivnih kot negativnih odločb o azilu med državami članicami.

Poudaril je tudi, da bi moralo biti pridržanje mogoče le v jasno opredeljenih izjemnih okoliščinah, pridržani pa bi morali imeti možnost pritožbe na sodišče.

V zakonodajnem obdobju 2014–2019 je Evropski parlament kot sozakonodajalec sprejel pogajalsko stališče o vseh zakonodajnih predlogih za reformo skupnega evropskega azilnega sistema, ki so bili predstavljeni v dveh svežnjih zakonodajnih predlogov iz maja in julija 2016. Svetu ni uspelo oblikovati stališča za pogajanja s Parlamentom o prenovljeni dublinski uredbi in uredbi o azilnem postopku, med drugimi predlogi, kar je zasenčilo delo na drugih predlogih za reformo skupnega evropskega azilnega sistema.

Kar zadeva odnose s tretjimi državami v okviru [globalnega pristopa k vprašanju migracij in mobilnosti](#), je Parlament pozval k pospešenim prizadevanjem za krepitev zmogljivosti in dejavnosti preselitve, ki bi jih bilo treba izvajati skupaj s tretjimi državami, v katerih je veliko beguncev. Parlament meni, da se mora sodelovanje s tretjimi državami osredotočiti na odpravljanje temeljnih razlogov za nezakonite migracijske tokove v Evropo.

Evropski parlament lahko tudi vloži ničnostno tožbo pred Sodiščem EU. To možnost je uspešno uporabil (glej [sodbo Sodišča EU z dne 6. maja 2008](#)) za razveljavitev določb o postopkih za sprejetje skupnega seznama tretjih držav, ki se štejejo za varne države

izvora, in skupnega seznama varnih evropskih tretjih držav, kot je določeno v Direktivi Sveta 2005/85/ES.

Več o tej temi:

- [Priseljevanje v Evropo](#)
- [Migracijska kriza v Evropi](#)
- [Politika priseljevanja EU](#)

Marion Schmid-Drüner
12/2020

